

Kanadská

19/08
11. septembra

mozaika

Každé dva týždne bezplatne na Vašom stole e-mailom alebo poštou.

Premiér vyhlásil všeobecné voľby na 14. októbra

V nedeľu 7. septembra požiadal premiér Stephen Harper generálnu guvernérku Michaëlle Jean o rozpustenie úradujúceho 39. kanadského parlamentu a ukončil tak po 32 mesiacoch menšinovú vládu Konzervatívnej strany. Voľby boli vyhlásené na 14. októbra. Tradične sa voľby v Kanade konajú v pondelok, ale pretože v pondelok 13. októbra je sviatok (Deň vďakyvdania), voľby sa posúvajú na utorok. Na rozdiel od Spojených štátov, kde predvolebná kampaň trvá viac ako rok, kanadské kampane sú veľmi krátke (minimálne 36 dní). Kanadská ústava diktuje, že Dolná snemovňa kanadského parlamentu nemôže zasadať dlhšie ako 5 rokov, ale určenie konkrétneho termínu volieb je výsadou úradujúceho predsedu vlády. Pokiaľ nie je premiér „nútený“ vyhlásiť voľby z dôvodu vyjadrenia nedôvery vláde v parlamente, volí logicky čo najpríhodnejší okamžik pre svoju stranu. Harperova vláda vlni v máji prijala zákon, ktorý určil pevné štvorročné volebné obdobie a ďalším termínom tak mal byť 19. október 2009. Tento zákon ale nemá silu ústavného zákona a premiér svoj krok zdôvodnil súčasným politickým patom, kedy sa vláda nedokáže dohodnúť s opozičnými stranami, a preto nie je schopná efektívne pokračovať v práci. Podľa výsledkov prieskumu verejnej mienky firmy Environics má Konzervatívna strana v súčasnosti náskok (hlasovalo by pre ňu 38 % respondentov) pred opozičnou Liberálnou stranou (28 %). Premiér Harper začal predvolebnú kampaň v Québecu, kde v minulosti konzervatívci získavali hlasy veľmi ťažko. Podľa výsledkov prieskumu Leger-Marketing si však v tejto chvíli až 55 % respondentov z Québecu želá, aby líder konzervatívcov znovu viedol vládu. V práve rozpustenom parlamente, ktorý má 308 kresiel, mala Konzervatívna strana 127 mandátov, Liberálna strana 95, Québecký blok 48, Nová demokratická strana (NDP) 30 a nezávislí 4 mandáty (4 kreslá neboli obsadené a dodatočné voľby na ich zaplnenie, pôvodne vypísané na september, boli týmto zrušené). Kanaďania dočasne žijúci na Slovensku sa môžu zaregistrovať a voliť, registračné formuláre a podrobné informácie sú k dispozícii na <http://www.voyage.gc.ca/main/before/faq/voting-en.asp>.
www.pm.gc.ca www.elections.ca

Kanadský postoj ku konfliktu v Gruzínsku

Kanadský minister zahraničných vecí David Emerson spolu so svojimi kolegami z krajín G7 odsudzujú neprimerané použitie ruskej vojenskej sily v Gruzínsku a okupáciu územia Gruzínska. V oficiálnom vyhlásení vydanom 27. augusta sa uvádza, že „ruské uznanie nezávislosti Južného Osetska a Abcházska porušuje územnú celistvosť a suverenitu Gruzínska a je v rozpore s rezolúciou Rady bezpečnosti OSN, ktorú Rusko podporilo. Rusko svojím rozhodnutím spochybnilo svoj záväzok podporovať mier a bezpečnosť na Kaukaze.“ Kanadské ministerstvo pre medzinárodnú spoluprácu (CIDA/ACDI) sa rozhodlo uvoľniť na humanitárnu pomoc Gruzínsku 3 milióny dolárov.
www.international.gc.ca

Premiér Harper na návšteve Severu

Kanadský premiér Stephen Harper podnikol predminulý týždeň trojdňovú návštevu Severozápadných teritórií. Počas svojej návštevy premiér oznámil celý rad nových iniciatív. Posilnenie suverenity Kanady v polárnej oblasti, jej ekonomické využitie a ochrana, to sú základné piliere tzv. severnej politiky, ktorú súčasná konzervatívna vláda považuje za svoju prioritu (pozri Mozaika 7/2008). Ako prvý krok bude uvedená do prevádzky spoločná kanadsko-americká misia, ktorej úlohou je pomocou seizmických vln mapovať podmorský kontinentálny šelf Beaufortovho mora. Túto misiu zaisťuje ľadoborec Louis St-Laurent. Premiér vo štvrtok oznámil, že nový vojenský

ľadoborec, ktorý nahradí spomínaný Louis St-Laurent v roku 2017, bude niesť meno bývalého konzervatívneho premiéra Johna G. Diefenbaker a jeho stavba bude stáť 720 miliónov dolárov. V rámci novo ohláseného prieskumu plánujú Kanaďania vytvoriť geologickú mapu polárnej oblasti, ktorá im poskytne podrobné informácie o prírodných zdrojoch, ktoré sa tu v hojnom množstve nachádzajú. „Vieme, že v Beaufortovom mori sú náleziská zemného plynu, vo východnej oblasti Severného ľadového oceánu ropa, v Yukone zlato a v Nunavute diamanty. Nespočetne veľa cenných zdrojov je naďalej ukrytých v ľade, v mori alebo v tundre a naše súčasné vedomosti sú len špičkou pomyselného ľadovca,“ povedal premiér. Všetky tieto vedecké projekty majú Kanade v budúcnosti zaistiť aj efektívne využitie dostupných nerastných surovín a dostatok argumentov na obhajobu nároku na toto územie za hranicou doterajšieho 200-kilometrového pobrežného pásu. Ak Kanada dokáže, že je toto územie pokračovaním kontinentálneho šelfu, rovnako ako ostatné štáty (Nórsko, Dánsko, Rusko a USA), ktoré si toto územie nárokujú, bude môcť do roku 2013 predložiť svoje územné požiadavky OSN. Na konci mája tohto roku sa totiž zástupcovia spomínaných štátov v grónskom Ilulissate dohodli, že spory o využitie arktického prírodného bohatstva budú riešiť v rámci medzinárodného práva, čím sa rozumie zmluva OSN o morskom práve. V Arktíde v súčasnosti pôsobi asi 600 kanadských vojakov, ktorých úlohou je chrániť suverenitu Kanady na Severe.
www.pm.gc.ca www.ipy-api.gc.ca

Nové vládne výskumné a štipendijné programy

V rámci Stratégie pre vedu a technológiu prijatej v roku 2007 oznámil 2. septembra minister priemyslu Jim Prentice otvorenie dvoch nových prestížnych programov. V rámci programu CERC (Canada Excellence Research Chairs) ohodnotí vláda 20 najlepších kanadských výskumných centier dotáciou až 10 miliónov dolárov a podporí tak univerzitný výskum a inovácie. Druhý program Vanierových štipendií (Vanier Canada Graduate Scholarship) je určený kanadským a zahraničným študentom doktorandského štúdia. V prvom roku existencie (teda od júna 2009) bude k dispozícii 166 štipendií, každé s hodnotou 50 000 dolárov ročne, udeľované maximálne na 3 roky. Celkovým zámerom programu je ponúkať v budúcnosti až 500 štipendií ročne. Zahraniční kandidáti musia byť do programu nominovaní kanadskou univerzitou. Žiadateľ a kanadská univerzita musia odovzdať potrebné dokumenty do 15. októbra 2008 jednej z troch vládnych agentúr (podľa oblasti výskumu): Social Sciences and Humanities Research Council (SSHRC), Natural Sciences and Engineering Research Council (NSERC) a Canadian Institutes for Health Research (CIHR). Viac podrobností vrátane odkazov na formuláre nájdete na www.vanier-cgs-bes.gc.ca.

Yuri Dojc vystavuje v Bratislave

Známy kanadský fotograf slovenského pôvodu Yuri Dojc vystavuje od 9. septembra v Bratislave. Výstava pod názvom Ľudia, cintoríny, fragmenty je venovaná téme slovenského židovstva a bola symbolicky otvorená v pamätný Deň obetí holokaustu a rasového násillia. Potrvá do 30.9. a je možné si ju pozrieť v priestoroch Slovenského národného múzea v Podhradí na Žižkovej ulici každý deň okrem utorka od 10.00 do 18.00.
www.yuridojc.com www.muzeum.sk

KVÍZ O KANADE

Ktoré dve hlavné mestá provincií v Kanade sa nazývajú „slnčné“? (Odpoveď a novú otázku nájdete v ďalšom vydaní Mozaiky.) Odpoveď z júlového čísla: Najvyššia nameraná teplota v Kanade bola v meste Midale v Saskatchewan (45 °C, namerané 5. 7. 1937).